

realt Indhold. For at naa begge disse Dele i Forening gif man ind paa Lævelingen, som i Virkeligheden slog den formelle Dannelse saa godt ihjel, som den kunde, og slet ikke skaffede et fyldigt realt Indhold, ialfsald ikke paa en saadan Maade, at det kunde blive levende. Det er det, der nu er Ulykken. Det er ikke blot, at Lævelingen medfører en Undervisning i et for stort Omfang, i for mange Fag; men selve Lævelingens Natur bevirker, at Undervisningen bliver forvasket, thi for at gjøre Lævelingen mulig, for at gjøre det muligt, at den samme Skole kan omfatte begge Afdelinger, maa i den første Række af Undervisningsaar Eleverne af den klassiske Afdeling i altsor høj Grad deltage i den Undervisning af reallt Indhold, som er det egentlige Grundlag for den anden Afdeling. Netop fordi Undervisningen skal være fælles i de første Aar, faae de Elever, som ville gaa den sproglig-historiske Vej, en hel Del Ting, som de senere skulle være fri for, idet man vil gjøre det muligt for dem at blive færdige i den korteste Tid; de komme ind paa en hel Del Ting, som de ere meget for umodne til, og paa samme Maade gaar det med de andre Elever; der meddeles dem et Stof, som de ikke kunne gennemarbejde. Altsaa, selve Lævelingen, selve Tanken om at dele Skolen paa et vist Tidspunkt modarbejder sig selv, forsaavidt denne har været imod Overbebyrdelse, idet den netop giver Overbebyrdelse, ikke blot ved at udvide Stoffet, men ogsaa i den Forstand, at Eleverne paa et for tidligt Tidspunkt tvinges til at besjæftige sig med Ting, som de ikke kunne magte. Skulde man naa det, man tilføjede ved Lævelingen, saa maatte man have delt den lærde Skole i to Slags Skoler og ladet dem, der vilde gaa den sproglig-historiske Vej, fra Først af faae en sproglig-historisk Undervisning, og de Andre fra Først af en naturvidenskabelig. Det vilde have været en Vej, ad hvilken man vilde have kunnet naa Resultater, som jeg vilde finde overordentlig prisfælige og fornuftige. Men det har man ikke gjort; man har villet lave een Skole, der skulde være tvædt; men det er umuligt, uden at man gjør den første Del af Undervisningen overbebyrdende. Hvis man havde taget to Skoler, saa kunde man have undgaaet Overbebyrdelse; men det er netop Lævelingen, der fra Først af har fordervet hele Skoleundervisningen; man har derved kun naaet at gjøre Overbebyrdelsen endnu skadeligere ved at give den en dobbelt Karakter, idet den baade er af stofflig Natur og viser sig deri, at Eleven i en tidlig Alder maa besjæftige sig med Ting, han ikke kan forstaa. Nu maa altsaa, dersom der skal røres ved den lærde Skoleundervisning — og det er jo et Spørgsmaal for sig — Opgaven være at komme bort fra Lævelingen og komme til Oprettelsen af en Skole, som virkelig kan give Eleven den aandelige Forberedelse, der er nødvendig for ud af ham at skabe en Student. Den naturlige og simple Vej

der til er at koncentrere Undervisningen paa et eller faa Fag af en saadan Bestaffenhed, at de give Aanden, Intelligensen den Delfe og den Gymnastik — om jeg maa bruge dette Ord uden at blive misforstaaet i en altsor materiel Betæning — som er Betingelsen for siden at kunne lære. Det er nu min Overbevisning — og jeg siger det uden at vente at finde Sympathi, thi det er en Overbevisning, der staar i Strid med, hvad man her almindelig anser som et Tegns paa Intelligens — det er min Overbevisning, at de klassiske Sprog, eller et af dem, er det eneste virkelige Middel, man kan byde Drengen. Der kan være Valg mellem Mathematik og de klassiske Sprog. Begge disse Discipliner ere Discipliner, som kunne stærke, bevægeliggjøre og udvikle et Barns Evner og sætte det istand til at lære at studere. Det er naturligt, at for at komme til at forstaa hverandre paa dette Omraade maa man være enig om Noget; jeg tilstaar strax, at jeg har slet ikke den Opfattelse af Undervisningen i Skolen, som Mange, og deriblandt det ærede Medlem for Langeland, tale for, at overalt, hvor man lærer noget Nyttigt og faar Kjendskab til forstjellige interessante Ting i Literaturhistorien, faaer man et saadant Syn paa Livet, en saadan Række af Anstuelser, som ere nødvendige for at kunne kalde sig Kulturmand og vore Dage. Det anser jeg for at være det Vigtigste i Verden, om man lærer det i Skolen eller ikke. Jeg tror ikke, at det er Skolens Opgave; jeg tror ikke, at denne Undervisning vil blive til Drengens Nytte. Det vil faktisk blive en stor Masse Stof, som han lærer og atter glemmer, og en vis oversfladist Samling af Anstuelser, hvoraf ikke en eneste er saaledes gjenomtænkt, at den virkelig bliver ham til Nytte. Jeg skal imidlertid ikke komme nærmere ind herpaa. Jeg vil ikke reise en stor Debat herom; det vil ikke kunne nytte; det er et Spørgsmaal, som hele Verden er delt i to Leire om, og som der diskuteres langt og bredt om. Jeg vil kun her gjøre gjældende, at det er min Opfattelse, at jeg tror ikke, at man, dersom man virkelig vil skabe en dygtig Student, et Menneske, der kan studere, naaer Nogetsomhelst ved at give ham Kundskaber og færdige Anstuelser. Jeg siger ikke, at det ærede Medlem vil ind paa den Vej; det ærede Medlem maa ikke opfatte det som en Polemik imod ham, og hvis han ikke deler den Opfattelse, kan det endnu mindre ramme ham; men det undrede mig at høre ham komme frem dermed idag. Jeg mener kun, at det ikke er ved Kundskaber, man udretter Noget, men kun ved at lære det unge Menneske at tænke selvstændig og arbejde selvstændig med sin Sjærne. Der til hører, efter min Mening, at man koncentrerer Undervisningen paa et enkelt Fag, thi ellers bliver Arbejdet spredt, og dette enkelte Fag, som kan lære en Dreng at tænke, maa altsaa være et Sprog eller Mathematik. Nu tror jeg, at